

טורי' טירון יוסף
10988
בן מינה ויצחק
נולד ב- 1912
שרת בגדוד "ברק" (12)
נפל ב- 18.5.1948
בקרב על צמח.

מדינת ישראל
משרד הביטחון

סיפור חייו

טירון, יוסף

בן מינה ויצחק, נולד בשנת 1912 בציכוסלובקיה ועלה לארץ בשנת 1938. בפרוץ מלחמת-העצמאות גויס לצבא ושירת בחטיבת "גולני" הסורים פלשו לעמק הירדן ביום 16.5.1948, השתלטו על כמה משלטים באזור, אך נבלמו על-ידי מערך כוחותינו בצמח. ב-18 במאי פתחו הסורים בהתקפה על צמח בסיוע ארטילריה וטנקים. כוחותינו לא עמדו בפני עוצמת ההתקפה הסורית, תחילה נפלה העיירה צמח ולבסוף גם תחנת המשטרה, והמגינים נסוגו תחת אש הסורים לעבר דגניה. בקרב זה נפל, ביום ט' באייר תש"ח (18.5.1948). הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות בכנרת.

נזכר את פולם

עלייה לארץ ישראל שנת 1938

המלחמה על עמק הירדן

הקרב בו נפל יוסף ז"ל

הספידה הראשונה לעירייה

בליל י"ג ניסן (22.4.1948) הוחלט לתקוף את צמת. משטרה אנגלית עדיין שכנה בבניין-המשטרה, ובעבר השני, מזרחה לצמת. חנה צבא אנגלי, בסיס מחלקתו היה מנחמית. כל אנשי המחלקה היו ממגויסי תל-אביב. פרט למפקדי-הכיתות, שהיו מאנשי הסביבה ובמשך חודש ימים אימנו את המגויסים החדשים. רוב האנשים היו עד אז בודים בהלכות קרב, ולא קל היה בתקופה קצרה להפוך בני-עיר לאנשי-שדה.

בערב ה-21.4.48 הופיע אלינו אליהו אחסלם ז"ל. הוא כינס את המפקדים ובישר אותנו על ההתקפה ועל חלקנו בה. שמחנו על שסוף סוף נקח חלק של ממש בקרב.

קוד תום עברוננו, כאשר שקדנו על פרטי תפקידה של המחלקה, שהוטל עליה לכבוש את הקטע משכונת מנשיה עד לתחנת הרכבת. הרי לאנשים לא היה כל מושג בלחימה בשטח בנוי, ולא עוד אלא שזוהי להם גם טבילת-אש ראשונה.

אליהו, שמונה כמפקד המחלקה לפעולה זו (עד כה לא הכרנוהו), נגש לעבדה בהתלהבות ובכבוד-ראש. העבודה היתה רבה; לא נשאר לנו אלא יום המחרת בלבד.

מהשכמת הבוקר החלו האימונים. אכן, נשארו בזכרוני הלהט והמרץ שהושקעו בדברי-האנשים התאמנו, רצו וקפצו בתרגילי הלב"ב. פרצו דלתות, זרקו דימונים לבתים ולאזור הנפץ קפצו פנימה ו-טאטאו את החדרים בצרורות מסתן.

התרגילים נעשו בכפר ערבי עזוב. בתיו דמו במקצת לאותה שכונה בצמת. גם הבנייה לכפר פנימה נעשתה תוך תרגיל התקפה לשם אימון ולא היינו בטוחים כל עיקר, אם שוכן בו אויב ואם לא. יצאנו מן המקום כשלהבות-עשן עולות מגגותיו.

לפנות ערב, המחלקה מוכנה ליציאה. רק עתה נודע לאנשים מקום-הפעולה, התכנית הכללית מוסברת לפי המפה. כל מ"כ מארגן את כיתתו, מחלק את התפקידים ומסבירם. כל איש ידע את המטרה ואת שיטת הפעולה.

האוטובוס העמוס יצא באורות כבויים. מצב רוחם של האנשים היה מרומם, הם שרו חרש.

לאחד הקיבוצים, — שערי-הגולן, מקום כינוס הפלוגה, — הופיעו מחלקות ואנשים מכל עבר. כובעי פלדה לא היו להם, והחגור אף הוא לא התאים. כל אחד הביא עמו את אשר היה לו. בקשיים ניכרים הצלחתי להשיג מחסנית נוספת לסטן שלי, — הישעל הכלי?

היבנד קפיץ המחסנית ברגע המכריע? — התרוצצו המחשבות בקרבי. חולקה תחמושת נוספת, וניתנו פקודות אחרונות. בהדרי-האוכל חוגש תה חם, וידידים נפגשו. צורך אלינו חובש — יהודה זוסמן ז"ל. עדין היתה לנו שהות, וכל אחד השתרע על הדשא לנתח.

לבסוף נערך מפקדי-יציאה, הכוח כולו נכון. חשודות הארובות החלו לזוז ונעלמו בחשאי דרך השער אל תוך האפלה.

כצללים התקדמנו איש אחר רעזו, ללא קול, רק רחש קל נשמע כאיושת הרוח. הרימונים לחצו בכיס, והיכוכם היה מסתב (* את הרגל).

כביש המשטרה בצמח

מכשלה התקפתו על צמח ועד לראשית מאי, עמדה משטרת צמח להעזוב על ידי הבריטים. ברור היה שבנין זה עלול לשמש קרש-קפיצה בין לגבי ישובי עמק-הירדן באם ייתפס על ידי הערבים, ובין לגבי ערביי צמח אם יהיה בידו. על כן כה רבתה התכונת לקראת יום הפינוי, קיים מצע של קבע עם אנשי המשטרה, כדי לדעת מראש על יום הפינוי, ומחלקה בפיקודו של מוטקה פלונסקי ז"ל (נהרג אחר-כך בקרבות סג'רה) הנתנה בדגניה א', מוכנה להקרא בכל רגע לבוא להשתלט על הבנין.

ב-27.4.48, בשעה 18.00, הודיעה התצפית, שהבריטים עזבו את המשטרה. עבר זמן-מה עד שהספיקה המחלקה להתארגן ולצאת לשטח, ובינתיים נתפס בנין המשטרה ע"י הערבים. נראה היה בעליל, שהבריטים הודיעו לערבים על מועד יציאתם, כי מיד, עם צאת אחרון האנגלים, נכנסו הערבים לבנין.

כשנמצאה המחלקה לפני הקרנטינה הישנה, 400 מ' צפונית-מערבית למשטרה נפתחה עליה אש מן הבנין. המחלקה נפרטה והמשיכה להתקדם. בהסתערות זריזה הצליחו האנשים לתפוס את בנין בית-הספר הסמוך למשטרה. כל הנסיונות להמשיך ולהתקדם לעבר המשטרה נכשלו מחמת חאש שנורתה מן הבנין, אש שהלכה וגברה (כנראה שהגיעו לאויב תגבורות נוספות). אותה שעה נפתחה אש גם מכיוון צמח גופא. המחלקה נתבססה בביה"ס וענתה באש.

מדגניה יצאו שתי כיתות פל"ם אשר תפסו את טחנת הקמח והרוסה שמשמאל לכביש. מעמדה חדשה זו אפשר היה לכסות באש את הכניסה למשטרה ולמנוע מן האויב את הכניסה היציאה מהבנין.

בינתיים החשיך היום. ברור היה, שבלי פריצת קיר הבנין בחומרי נפץ לא נוכל לחדור פנימה. חומרי הנפץ הוכאו לדגניה בערב מאשדות-יעקב וסודרו ב-4 תרמילי גב, שכל אחד מהם הכיל מטען של 20 ק"ג. סידורי ההפעלה היו פרימיטיביים (ע"י הצתת פתיל מלויכסן-החיתוך). עם חשכה יצאתי מדגניה עם שתי כיתות: "סבלים" נושאי-חומר ואבטחה להם.

הגענו לבית-הספר. פגשתי את מוטקה פ., שהיה המפקד במקום, והלה הודיעני שזחל אל הגדר המקיפה את הבנין ופרצה במספרים, על מנת להכשיר פריצה בכוח רב יותר. קבענו שתי כיתות שירתקו את המשטרה מצד צפון-מערב, ואלו כיתה שלישית עם כיתת פל"ם — יפרצו לבנין מצד מערב, אל היחידה הפורצת צורף חבלן ושלושה

"סבלים". כיתות הרתק פתחו באש, על מנת להסיה דעתו של האויב ולהטות אליהם את אשו, ואותה שעה התקדמה יחידת הפורצים אל בנין המשטרה. זחלנו לאורך הגדר וחיפשנו את הפרצה. כשמצאנוה לבסוף, נתברר, שרק כמה חוטים מן הגדר נחתכו, ולמעשה היתה הגדר סבוכה בקונצרטיות ותיל רב.

אותה שעה נפצע מכדור תועה אחד הפורצים והחל לצעוק. צעקותיו גילו את מקומנו לאויב, והוא התחיל לכוון אלינו את אשו. האנשים נסוגו מעט (חסבלים ברחו לגמרי). תפסתי תרמיל עם חומר נפץ והטלתיו כבונגלור על הגדר. הרחקנו את יתר התרמילים והפעלתי את המטען.

מיד עם התפוצצות הגדר, התקדמנו, ועמנו שאר התרמילים, דרך פרצת הגדר והנחנו את חומר הנפץ ליד הקיר, הפתיל הוצת, ואנו נסוגנו לעבר בית-הספר. בשמעה התפוצצות, הודעתי למוטקה שעליו לצאת עם יחידתו ולפרוץ לבנין. היחידה יצאה, כעבור זמן-מה שמעתי קריאות: "אין פריצה! לסגת!" הודעתי לחבלן, שיראה ליחידה את מקום הפרצה. יחד הצטרפנו לכוח הפורץ ונכנסנו ראשונים לתוך הבנין. ראינו את הערבים יורדים במהירות ממגדל המשטרה. יריתי אליהם כמה כדורים באקדחי זורקתי רימון לעברם, מיד שמעתי את מוטקה קורא אלי: "רימון?" — הסתכלתי סביבי, אך לא ראיתי דבר, אותה שעה אירעה התפוצצות על ידנו. רפאל החבלן נפצע פצע קשה בגבו. בינתיים פרצו הכיתות פנימה וסיהרו את הבנין. ערבי אחד נהרג ואחד נשבה. השאר הצליחו להמלט. מדברי השבוי נתברר, שבמשטרה היו 25 רובאים ומקלע אחד. בלילה גורו עוד כמה יריות מן הכפר לעבר המשטרה, אך לפנות בוקר ברחו ערביי צמח מן העיירה. אנשינו חדרו לעיירה וסרקוה. לא נמצא איש עד הקרנטינה החדשה.

האנדרטה

האנדרטה הישנה בצמח לזכר חללי
מלחמת השחרור בעמק הירדן

